

ZINA

Jāveicina vietējās produkcijas patēriņš

Aizvadītais gads ar "Covid-19" izraisīto pandēmijas uzliesmojumu visā pasaulē radīja negaidītu pagrieziena punktu arī Latvijas lauksaimniecības un mežsaimniecības kooperatīvu darbībā, liekot straujāk pielāgoties jaunajiem apstākļiem. Ikdienu procesos tika ieviesta digitalizācija, kā arī vajadzēja spēt mobilizēt savu biedru — lauksaimnieku un meža īpašnieku — saražotās produkcijas veiksmīgai realizācijai dažādu ierobežojumu apstākļos.

Ne tikai paši lauksaimnieki, bet arī valsts institūcijas un pārējā sabiedrība novērtēja kooperācijas nozīmi krīzes brīdī. Piemēram, lai atbalstītu vietējos augļu, ogu un dārzeņu ražotājus, aizvadītajā gadā tika uzsākts darbs pie augļu un dārzeņu nozares attīstīšanas — noslēgts sadarbības memorands starp Zemkopības ministriju, lauksaimnieku un tirgotāju organizācijām, lai veicinātu Latvijā ražotu augļu, ogu un dārzeņu audzētāju kooperāciju un produkcijas pieejamību patērētājiem. Arī lauksaimnieku organizāciju līderi sarunās ar nodokļu politikas veidotājiem panāca samazinātā pievienotās vērtības nodokļa saglabāšanu 5% apmērā augļu un dārzeņu nozarēs.

Tāpat kā citu nozaru uzņēmumos, arī lauksaimniecības un mežsaimniecības kooperatīvu ikdienā 2020. gads strauji ieviesa digitālo tehnoloģiju izmantošanu. Kā atzīst kooperatīvu vadītāji un biedri, tam ir gan savi plusi, gan mīnusi. Procesu digitalizācija dod laiku un finanšu resursu ietaupījumu, jo daudzus jautājumus lauksaimnieki var atrisināt, sazinoties ar kooperatīva vadību vai speciālistiem telefoniski, ar elektroniskā pasta palīdzību vai arī tiešsaistes sanāksmēs, tostarp ikgadējās biedru kopsapulcēs. Taču paralēli jāatzīst, ka digitālo rīku izmantošana nekad neaizstās komunikāciju un kvalitatīvas diskusijas klātienē.

Neraugoties uz to, ka "Covid-19" šķietami daudzus procesus valstī ir apstādīnājis, 2021. gadā notiks intensīvs darbs pie Eiropas Savienības lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares atbalsta politikas ieviešanas Latvijā, jo, kā zināms, ir sācies jauns plānošanas periods, kurā 2021. un 2022. gads ir noteikti kā pārejas gadi.

Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija arī 2021. gadā plāno turpināt darbu pie 2020. gadā iesāktajām aktivitātēm — mājražotāju kooperācijas veicināšanas, kooperatīvu vadītāju un darbinieku izglītošanas, kooperācijas idejas popularizēšanas lauksaimnieku, meža īpašnieku un mājražotāju vidū. Tāpat 2021. gadā nepieciešams vēl vairāk veicināt vietējo saražoto produktu patēriņu, jo tādējādi katrs no mums var palīdzēt Latvijas ekonomikai pēc iespējas ātrāk atveseļoties pandēmijas izraisīto seku dēļ. Kā atzīst lauksaimniecības kooperatīvu vadītāji, viens no 2021. gada izaicinājumiem ir strādāt pie kooperatīvu darbības efektīvizēšanas, izvērtējot jau ieguldīto, kā arī plānoto investīciju atdevi.

SANITA PUTNIŅA,
LLKA biroja administratore

"Gada biškopsis sabiedrībā" — Andrejs Briedis

IVETA ŠMUGĀ

(Turpinājums no 1. lappuses)
Andrejs Briedis ir mācīties Ogres Meža tehnikumā un Latvijas Lauksaimniecības universitātē, kur studējis ekonomiku. Darba gaitas uzsācis Latvijas Lauku konsultāciju centrā kā ekonomikas konsultants, vēlāk darbojies par starptautisko projektu vadītāju, lielākoties strādājot projektos, kas saistīti ar vides un lauksaimniecības mijiedarbību. Latvijas Dabas fondā darbojas kopš 2012. gada, un kopš 2014. gada viņš ir Latvijas Dabas fonda padomes loceklis. Savukārt par Latvijas Dabas fonda padomes priekšsēdētāju Andrejs kļuvis 2020. gada maijā, bet kopā ar Latvijas Dabas fondu ir jau desmit gadu kā lauksaimniecības eksperts. Tāpēc pašlaik viņa ikdiena ir tāda, ka vienu dienu darbs ir Teiču rezervāta pievārtē, nākamajā — tikšanās tiešsaistes diskusijā ar Eiropas Savienības lauksaimniecības komisāru.

Andrejs Briedis aktīvi darbojies, skaidrojot sabiedrībai bioloģiskās saimniecības principus, iestājies par ilgtspējīgas lauksaimniecības attīstību Latvijā. Tagad, kad Andrejs Briedis ir kļuvis par Latvijas Dabas fonda padomes priekšsēdētāju, darbības lauks ir paplašinājies. Jaunais Latvijas Dabas fonda padomes priekšsēdētājs Andrejs Briedis norāda: — Uzņemoties padomes priekšsēdētāja pienākumus, kolēģus brīdināju, ka viņiem nāksies samierināties ar to, ka sezonas laikā mana prioritāte būs saimniecības darbi. Līdz ar to nevar teikt, ka ir notikušas kādas būtiskas izmaiņas ikdienas dzīvē. Līdz šim man fondā vairāk nācās darboties ar jautājumiem, kas skar lauksaimniecības un dabas mijiedarbību, tagad jāskatās plašāk. Nākamajos gados redzēsim, vai politiku solījumiem par "zaļāku nākotni" sekos arī reāla rīcība — būs apzinātas Latvijas dabas vērtības, un noslēgsies kārtējā Kopējās lauksaimniecības politikas reforma. Līdzšinējā saimniecība, kad svarīgākais ir bijis hektārs, tonna un kubikmetrs, ir nākusi par labu dažiem, taču mūsu kopējā vērtība — daba — ir palikusi zaudētājos. Rūpēsimies, lai Latvijas Dabas fonds ir gan politisku, gan sabiedrības "zaļā sirdsapziņa", un radīsim un rādīsim piemērus, kā saimniecību var apvienot ar dabas vērtību saudzēšanu un atjaunošanu.

Plašākai sabiedrībai viņa vārds noteikti saistās ar pesticīdiem un bitēm, jo viņš jau daudzus gadus ir viens no Latvijā redzamākajiem ekspertiem, kurš aktīvi skaidro un stāsta, kā pesticīdi kaitē cilvēkiem un dabai un kāpēc to izmantošanu vajadzētu nozīmīgi ierobežot. Andrejs Briedis, būdams arī lauksaimniecības politikas eksperts,

"Priežukalna" saimnieks Andrejs Briedis tirdziņā Madonā piedāvā arī medus produkcijas degustāciju.

ZS "Priežukalna" bišu gans Andrejs Briedis darbošanos ar bitēm uzsāka 2008. gadā.

analizē lauksaimniecības politiku, veido atzinumus, piedalās vietējās un starptautiskās sanāksmēs, lai Latvijā un Eiropā veidotu videi un dabai draudzīgu lauksaimniecību.

Par pesticīdiem, vidi un lauksaimniecību Andrejs nerunā tikai no biroja Rīgā, un viņa darbs noris ne tikai pie datora un dokumentiem. Lielu daļu laika sezonā Andrejs pavadā savā bišu dravā "Priežukalna" Teiču purva pievārtē Mētrienas pagastā. Kā bioloģiskās saimniecības biškopim ir svarīgi saglabāt bioloģisko sertifikātu.

Uz "nekurienes malu", kā saimniecību "Priežukalna" Mētrienas pagasta "Uzkalnos" dēvē jaunākais no Andreja trim dēliem, ģimene pār-

cēlās pirms desmit gadiem, atstājot dzimto Rīgu kā mītni laikiem ārpus bišu sezonas.

Andrejs Briedis mājaslapā www.priezukalns.lv atgādina, kā kādā vasaras dienā notikusi pirmā sastapšanās ar bitēm: — Toreiz es par bitēm neko daudz nezinaju un jāsaka arī, ka šodien nekas nav daudz mainījies, jo "par bitēm nekad neko nevar zināt...". Taču jau toreiz bija skaidrs, ka no bitēm man nav bail un ka darbošanās ar tām man sagādā prieku. 2008. gadā es kļuva par zemnieku saimniecības "Priežukalna" saimnieku.

Produkcijas klāsts katram biškopim ir citādāks, un "Priežukalna" medus burciņas ar dažādiem medus

maisījumiem vēl pirms pandēmijas laika rīkotajos tirdziņos atklāja savu pārsteigumu. — Medus garša ir unikāla katrai karei, saimei un dravai. Arī dažādos laikos izsviestajam medum būs cita garša. Uz katras medus burciņas etiķetes var atrast informāciju par to, kad medus ir izsviests — šī informācija ietverta partijas numerācijā. "Priežukalna" dravās pirmais medus, ko parasti iegūst maija beigās vai jūnija sākumā, garšas ziņā ir vismaigākais. Tuvojoties rudenim, medus garša kļūst intensīvāka un tā krāsa — tumšāka. Noņemot pēdējo medu no dravām Teiču purva krastos, medus sviestiem cietiem medus veidiem pieļaujas arī pavisam nedaudz viršu ziedu medus, kas svaigā medū izskatās kā mazi želejas gabaliņi. "Priežukalna" medus netiek sildīts, un šķidr tas ir tikai pāris mēnešu pēc izsviešanas — pēc tam tas būs ieguvis agregātvokli, kas raksturīgs gandrīz visiem Latvijā iegūtajiem medus veidiem — tas būs palicis cietis — sakristalizējies.

Kā realizē produkciju? Andrejs pastāsta: — Tiesa, daļa no tirdziņiem, kuru parasti apmeklējam gada nogalē, nestrādāja. Taču ne visi. Piemēram, Kalnciema kvartāla tirgus pārcēlās uz Āgenskalna tirgu, un tirgošanās turpinājās. Tirgus braukšana gada nogalē pat bija biežāka nekā citus gadus. Gada pirmajā pusē un vasarā gan uz tirgiem braucām retāk — daļa tirgu bija atcelta. Šogad pirmo medu sviestam salīdzinoši vēlāk kā citus gadus. Parasti pirmais medus bija jau uz Brīvdabas muzeja gadatirgu jūnijā pirmās nedēļas nogalē, šogad — tikai jūlija vidū. ■

Līdzfinansējums — grantu veidā

ATBALSTS UZŅĒMĒJIEM

IVETA ŠMUGĀ

2020. gadā Madonas novada pašvaldība īstenoja četrus grantu konkursus uzņēmējiem, kopumā piešķirot līdzfinansējumu 65 963 eiro apjomā.

— Kā uzņēmēji izmantoja 2020. gadā pieejamo atbalstu? — jautāju Madonas novada pašvaldības attīstības nodaļas vadītājai Ilzei Voginai.

— Jau astoto gadu aicinājām potenciālos un esošos Madonas novada uzņēmējus iesniegt savas biznesa idejas konkursam "Madona var labāk!". Šajā konkursā uz finansālu atbalstu varēja pretendēt kā fiziskas personas, kas vēlējas uzsākt uzņēmējdarbību, tā Madonas novada uzņēmēji un saimnieciskās darbības veicēji, kam bija nepieciešams līdzfinansējums attīstībai. 2020. gada ietvaros tika saņemti 18 biznesa ideju pieteikumi, no tiem tika finansāli atbalstītas 12 ieceres.

Lai turpinātu īstenot pašvaldības atbalstu novada uzņēmumu konkurētspējas un atpazīstamības

veicināšanai, jaunu sadarbības partneru atrašanai, kontaktu dibināšanai un jaunu noieta tirgu apgūšanai, Madonas novada pašvaldība īstenoja "Uzņēmēju sadarbības projektu konkursu". Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, 2020. gadā pieteikumu skaits šī konkursa ietvaros divkārsējās, un pašvaldības līdzfinansējumu mērķīga aktivitātēm saņēma 24 uzņēmumi.

Mazāk populārs izrādījās pašvaldības grantu konkurss "Sertifikācijas un standartu ieviešana uzņēmumā". Tas paredz līdzfinansējumu Madonas novada uzņēmumu kvalitātes, vides, darba drošības,

ugunsdrošības, pārtikas drošības un energopārvaldības sistēmu ieviešanas audita pakalpojuma veikšanai un dokumentācijas sagatavošanai. 2020. gadā tika saņemti tikai viens pieteikums ugunsdrošības un darba drošības dokumentācijas sakārtošanai ražošanas uzņēmumā.

Gaidītākais pašvaldības grantu konkurss novada uzņēmējiem un jauniešiem bija projekts, kuru pašvaldība īstenoja jau astoto gadu, — "Jauniešu karjeras izvēle un amata prasmju apguve". Projekta ietvaros tika piedāvāta 31 darba vakance un saņemti 185 jauniešu pieteikumi. ■